

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KREITI YA 12

SEPEDI LELEME LA GAE (HL)

LEPHEPHE LA BORARO (P3)

DIBOKWANE/HLAKOLA 2017

MEPUTSO: 100

NAKO: Diiri tše 21/2

Palomoka ya matlakala a dipotšišo ke 5.

DITAELO LE TSHEDIMOŠO

1. Lephephepotšišo le, le arotšwe ka DIKAROLO TŠE PEDI, e lego YA A le YA B.

KAROLO YA A: Ditaodišo (50) KAROLO YA B: Ditšweletšwa tša tirišano (2 x 25) (50)

ELA HLOKO: Molekwa o swanetše go araba dipotšišo TŠE PEDI mo KAROLONG ye.

- Araba potšišo E TEE KAROLONG YA A le dipotšišo TŠE PEDI KAROLONG YA B.
- 3. Šomiša polelo yeo o lekwago ka yona.
- 4. Thoma KAROLO YE NNGWE le YE NNGWE letlakaleng LE LEFSA.
- 5. Beakanya taodišo le mehuta ye mengwe ya ditšweletšwa (ka tsela ya mmepe wa monagano, seswantšho, mantšu a bohlokwa le tše dingwe) o be o fe padišišo/palobohlatse. Peakanyo e tšwelele PELE ga taodišo le ditšweletšwa tšeo.
- 6. Peakanyo e swanetše go bonagala gabotsebotse gore ke peakanyo. Ka gona o eletšwa go thala mothalo go putlaganya peakanyo.
- 7. O eletšwa kudukudu go diriša nako yeo o e filwego ka tsela ye:

KAROLO YA A: Metsotso ye e ka bago ye 80

KAROLO YA B: Metsotso ye e ka bago ye 70 (2 x 35)

- 8. Nomora dikarabo go ya le ka fao dipotšišo di nomorilwego ka gona.
- 9. Thaetlele/Hlogo ga se ya swanela go balwa ge go dirwa palo ya mantšu.
- 10. Ngwala ka bothakga le ka mongwalo wa go balega.

KAROLO YA A: DITAODIŠO

POTŠIŠO YA 1

Kgetha E TEE ya dihlogo tše di latelago gomme o ngwale taodišo ya botelele bja mantšu a magareng ga 400–450 (diteng fela).

Taodišo e rulaganywe ka lenaneo la go swana le mmepe wa monagano. O tla fiwa meputso ya diteng le peakanyo, mongwalelo, go rulaganya gammogo le sebopego.

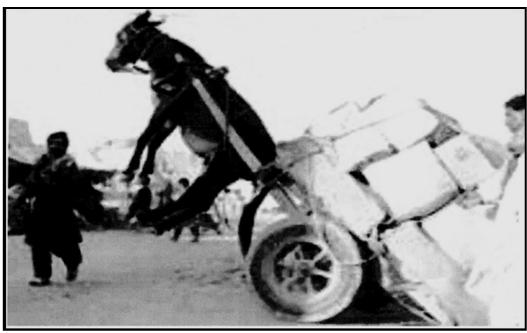
- 1.1 O ile a ntlaba, ka šala ke ipotšiša dipotšišo tšeo di se nago dikarabo. [50]
- 1.2 Afrika-Borwa, naga ya maswi le dinose. [50]
- 1.3 Ke ka fao ke ilego ka atlega ka gona. [50]
- 1.4 Ngwana wa go godišwa ke batswadi ba babedi o ba le maikarabelo go feta wa go godišwa ke motswadi o tee. Dumela goba o ganetše. [50]
- 1.5 Bodiidi bo ka se šitiše motho go fihlelela ditoro tša gagwe. Phurolla mafahla a gago. [50]
- 1.6 Baithuti ba bašemane ga ba a swanela go hlakanela madulo le basetsana diyunibesithing. [50]
- 1.7 Lekodišiša diswantšho tše tša ka tlase ka tsenelelo le tsinkelo gomme o kgethe SE TEE sa tšona o ngwale taodišo ka sona. Dikgopolo tša gago di nyalelane le tše di tšwelelago seswantšhong.

1.7.1

[Mothopo: www.google.com]

1.7.2

[Mothopo: www.google.com]

[50]

50

PALOMOKA YA KAROLO YA A:

[25]

[25]

[25]

[25]

[25]

KAROLO YA B: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO

POTŠIŠO YA 2

Araba dipotšišo TŠE PEDI go tše tshela tše di latelago. Botelele bja karabo ya gago e be mantšu a magareng ga 180–200 (diteng fela).

Setšweletšwa se rulaganywe ka lenaneo la go swana le mmepe wa monagano. O tla fiwa meputso ya diteng le peakanyo, mongwalelo, go rulaganya gammogo le sebopego.

2.1 LENGWALO LA SEGWERA

Motswalago o letše a hlahletšwe kgolegong ka lebaka la bohodu bja dithapo tša mohlagase. Ngwalela batswadi ba gagwe lengwalo o ba kgothatše.

2.2 LENGWALO LA SEMMUŠO

O lemogile gore go na le barutwana ba bangwe ba ba sa bonego gabotse sekolong sa geno. Ngwalela Tona ya Maphelo lengwalo o kgopele thušo ya dipeketsana tšeo di ka abelwago barutwana bao.

2.3 TŠA BOPHELO BJA MOHU

Motho yo bohlokwa yo a tumilego motseng wa geno o hlokofetše. Ngwala tša bophelo bja mohu yo. [25]

2.4 TAODIŚWANA/(ATHIKELE) YA KURANTA

Meaparo ya sebjalebjale. Ngwalela kuranta ya Seipone taodišwana (athikele) yeo ntšhago maikutlo a gago mabapi le hlogo ye.

2.5 **POLEDIŠANO**

Mogwera wa gago o timeletšwe ke tšhelete yeo a bego a e beile ka mokotlaneng wa gagwe. Ka ge e be e le wena fela yo a bego a na le yena ge tšhelete e timela, ngwala poledišano gare ga gago le yena.

2.6 **PEGO**

O yo mongwe wa bafsa ba kereke ya geno bao ba bego ba ithaopile go thuša bahloki ka matšatši a makhutšo. Moruti wa kereke ya geno o go kgopetše gore o mo ngwalele pego mabapi le tiragalo ye.

PALOMOKA YA KAROLO YA B: 50 PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 100